

Preses relīze

Luksemburgā, 2018. gada 12. jūlijā

Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvā daļa: Komisija nav nodrošinājusi regulas galvenā mērķa sasniegšanu, uzskata ES revidenti

Izstrādājot īstenošanas noteikumus un pieņemot atsevišķus lēmumus, Eiropas Komisija ir plaši izmantojusi rīcības brīvību, lai samazinātu korekcijas prasības. Tādējādi tā nepiešķir vajadzīgo nozīmi preventīvās daļas regulas galvenā mērķa sasniegšanai, atzīst Eiropas Revīzijas palāta. Tas rada īpašas raizes attiecībā uz dažām dalībvalstīm ar augstu parāda īpatsvaru, kas varētu izraisīt tirgus bažas par to fiskālo stabilitāti nākamajā recesijā.

Stabilitātes un izaugsmes pakts (SIP) ir noteikumu kopums, kas izstrādāts, lai ES dalībvalstis rūpētos par stabilām valsts finansēm un saskaņotu fiskālo politiku, jo fiskālā krīze vienā dalībvalstī var radīt problēmas citām dalībvalstīm. Stabilitātes un izaugsmes paktā ietilpst divas daļas: 1) labi zināmā "korektīvā daļa" jeb pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūra (PBDNP), kuras galvenais uzdevums ir samazināt nominālo deficītu zem 3 % no IKP, un 2) mazāk zināmā "preventīvā daļa", kurā prasīts, lai dalībvalstis nodrošinātu savas strukturālās budžeta bilances (t. i., izņemot uzņēmējdarbības ciklu ietekmi) atbilstību konkrētās valsts mērķiem, kas pazīstami kā "vidēja termiņa mērķi" (VTM).

Preventīvās daļas regulas galvenais mērķis ir panākt, lai dalībvalstis sasniegtu pietiekami ātru konvergenci šo vidēja termiņa mērķu sasniegšanā. VTM sasniegšana nodrošinātu 1) dalībvalstīm manevra iespējas recesijas laikā un 2) lielu parādu apgrūtinātās dalībvalstīs parāda attiecības samazināšanos Līgumā noteiktās augšējās robežas virzienā. Tomēr Komisijas noteiktie īstenošanas noteikumi un precedenti nenodrošina šo mērķu sasniegšanu samērīgā termiņā pat parastos ekonomiskos apstākļos.

"Komisijas ieviestie elastīguma noteikumi laika ziņā nav piesaistīti krīzes periodiem, un praksē tie bija pārmērīgi," norādīja par šo ziņojumu atbildīgais Eiropas Revīzijas palātas loceklis Neven Mates. "Tā rezultātā atveseļošanās un izaugsmes periodā (2014.–2018. g.) vairākās lielu parādu apgrūtinātās dalībvalstīs strukturālā bilance ir vai nu novirzījusies no VTM, vai tiem tuvojas tik lēnā tempā, ka būtisks uzlabojums pirms nākamās recesijas nebūt nav nodrošināts."

Revidenti arī konstatēja, ka strukturālo reformu atvieglojumi neatbilst šo reformu faktiskajām budžeta izmaksām un ka Komisija tos izmanto kā "stimulējošu instrumentu". Preventīvās daļas regula šādu praksi neatbalsta. Turklāt investīciju klauzula nenodrošina publisko ieguldījumu un IKP attiecības pieaugumu tajā gadā, kuram šāds palielinājums ir apstiprināts: tajā ir prasīts palielinājums tikai nominālā izteiksmē. Turklāt

Šī preses relīze sniedz kopsavilkumu par Eiropas Revīzijas palātas sagatavoto īpašo ziņojumu.

Tā pilns teksts ir pieejams Palātas tīmekļa vietnē www.eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson – runaspersona

T: (+352) 4398 47063

M: (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – preses sekretārs

T: (+352) 4398 45410

M: (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu

@EUAuditors

eca.europa.eu

klauzulā ir atļauts ar ieguldījumiem nesaistītu izdevumu pieaugums turpmākajos gados. Tas izraisa vairāku gadu kavējumus VTM sasniegšanā.

Preventīvās daļas uzticamību vēl vairāk ir iedragājušas norises korektīvajā daļā, kura ir īstenota tā, ka atbilstību tās prasībām var pilnībā nodrošināt tikai ar ciklisko atveseļošanu. Tādējādi dalībvalstīm, kurām piemēro PBDNP, nav jāpilda prasības attiecībā uz strukturālās bilances uzlabošanu, kas tām būtu jādara, ja tām piemērotu preventīvo daļu.

Visbeidzot, revidenti konstatēja, ka konkrētai valstij adresētajos ieteikumos, ko pieņēmusi Padome, nav pietiekami izskaidroti fiskālās korekcijas iemesli vai riski gadījumā, ja dalībvalstis tos neizpilda.

Revidenti sniedza vairākus turpmāk minētos ieteikumus, kuru mērķis ir saskaņoti pastiprināt sistēmu.

- Komisijai jārisina jautājums par pastāvīgām novirzēm no vajadzīgās korekcijas vairākos gados.
- Tai jānodrošina, lai vidēja termiņa budžeta mērķi tiktu sasniegti pieņemamā termiņā un lai lielu parādu aprūtinātām dalībvalstīm tiktu piemēroti stingrāki noteikumi.
- Reformu atvieglojumiem jāaptver tikai tiešās izmaksas, kas saistītas ar reformām, un ārkārtēju apstākļu atvieglojumiem tāpat jāattiecas tikai uz tieši saistītajām izmaksām. Investīciju atvieglojumi nedrīkst pieļaut pieaugumu ar ieguldījumiem nesaistītos izdevumos turpmākajos gados.
- Jāsaskaņo korekcijas, kas prasītas saskaņā ar korektīvo un preventīvo daļu: korektīvās daļas korekcijas nedrīkst būt vājākas nekā korekcijas, kas prasītas saskaņā ar preventīvo daļu.
- Konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos jāiekļauj skaidras prasības, sniedzot precīzākus paskaidrojumus par to pamatojumu un riskiem gadījumā, ja tos neīsteno.
- Komisijai jānodrošina, lai dalībvalstu stabilitātes un konverģences programmās būtu iekļauts vairāk informācijas par ieņēmumu un izdevumu pasākumiem.

Visbeidzot, revidenti uzskata, ka pašlaik spēkā esošie tiesību akti ir pietiekami, lai Komisija īstenotu visus mūsu ieteikumus, ņemot vērā to, ka regulas galvenajam mērķim jābūt svarīgākam par elastīguma iespējām.

Piezīme izdevējiem

Stabilitātes un izaugsmes pakta izveidoja 1997. gadā un grozīja 2005. un 2011. gadā. Tas ir juridiski saistošs nolīgums starp visām ES dalībvalstīm par Māstrihtas Līguma noteikumu īstenošanu saistībā ar dalībvalstu fiskālās politikas stabilitāti. Uzraudzības pamatojums ir tāds, ka vienas valsts fiskālā politika var nelabvēlīgi ietekmēt citas valstis, šī parādība ir īpaši izteikta monetārajās savienībās.

Ar īpašajiem ziņojumiem ERP iepazīstina Eiropas Parlamentu un ES Padomi, kā arī citas ieinteresētās personas, tādās kā valstu parlamentu, nozares un pilsoniskās sabiedrības pārstāvji.

Īpašais ziņojums Nr. 18/2018 "Vai ir sasniegts Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvās daļas galvenais mērķis" ir pieejams ERP tīmekļa vietnē (eca.europa.eu) ES 23 valodās.